

Słowo wstępne

W ostatnich kilkudziesięciu latach sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych uległa znaczącej poprawie i można ją teraz opisać dwoma pozytywnymi przymiotnikami: jako korzystną i stabilną. Obecnie mniej niż 1% zgonów w Polsce jest przyczynowo związanych z chorobami zakaźnymi, a jeszcze sto lat wcześniej wskaźnik ten wynosił nawet 25%. Polepszenie sytuacji epidemiologicznej jest efektem radykalnej poprawy warunków sanitarno-higienicznych, w tym w szpitalach, a także wprowadzenia w latach 60. XX wieku masowych, obowiązkowych szczepień ochronnych.

W Polsce w ciągu niespełna dwóch dekad osiągnięto spektakularny sukces, zmniejszając znacząco zapadalność na wirusowe zapalenie wątroby typu B. Było to możliwe, ponieważ pod koniec lat 80. XX wieku rozpoczęto obowiązkowe szczepienia noworodków i niemowląt, a także wprowadzono intensywny nadzór nad realizacją procedur dezynfekcji i sterylizacji w zakładach opieki zdrowotnej. Coraz częściej stosowano też sprzęt jednorazowego użytku. Zmniejszaniu się liczby zachorowań na WZW typu B zaczęło jednak towarzyszyć pogarszanie się sytuacji w zakresie wirusowego zapalenia wątroby typu C, zakażenia również przenoszonego drogą krwiopochodną – w myśl zasady *Natura abhorret vacuum* („natura nie lubi próżni”). W przypadku WZW typu C nie dysponujemy niestety skutecznym narzędziem profilaktycznym, jakim są szczepienia ochronne. Tym większy więc nacisk powinien być położony na prawidłowe wykonywanie procedur medycznych oraz wszystkich innych czynności przebiegających z naruszeniem ciągłości tkanek, np. w gabinetach kosmetycznych czy fryzjerskich. Ważne jest również przeprowadzanie badań skринingowych – aby wcześniej wykryć zakażenie, którego wyleczenie jest obecnie możliwe. Działania profilaktyczne są bardzo ważne także w przypadku zakażeń wywołanych wirusem HIV. Olbrzymi postęp w leczeniu tej choroby, określanej jako „dżuma XX wieku”, oraz stosowanie farmakologicznej profilaktyki przedekspozycyjnej i poekspozycyjnej to wielkie osiągnięcia współczesnej nauki

i medycyny. Jednak droga do pełnego sukcesu, jakim byłaby eliminacja WZW typu C, jest nadal daleka.

Podsumowując, pomimo znaczącej poprawy sytuacji epidemiologicznej zakażenia krwiopochodne pozostają nadal niebezpieczne, stanowiąc istotne zagrożenie w wymiarze jednostkowym oraz dla zdrowia publicznego.

Monografia, którą oddajemy do rąk Czytelników, stanowi kompendium współczesnej wiedzy na temat profilaktyki zakażeń krwiopochodnych, z uwzględnieniem profilaktyki swoistej i nieswoistej, a także farmakoprofilaktyki. Przedstawione zostały w niej także aktualne zasady postępowania po ekspozycji na materiał biologiczny potencjalnie zakaźny w świetle obowiązujących w Polsce aktów prawnych. Monografia ta z pewnością okaże się przydatna i będzie mogła być wykorzystywana w trakcie kształcenia przed- i podyplomowego przedstawicieli zawodów medycznych.

dr hab. n. med. Piotr Tyszko

Przewodniczący Rady Sanitarno-Epidemiologicznej
przy Głównym Inspektorze Sanitarnym